

НАВІЩО ВЧИТИСЯ?

Познайомтеся, друзі, це — Сергійко. Він хлопчина хоч куди: і веселий, і спритний, уміє кататися на роликах, велосипеді, класно грає у футбол. Авілізти на дерево для нього все одно, що за вухом почухати. Ось тільки до школи йти не хоче.

— Не розумію, — дивувався хлопчик, — навіщо діти туди ходять? Хіба без школи не можна навчитися того, що треба?

Ось, наприклад, він, Сергійко, всю дитячу науку й самотужки може опанувати. Взяти хоча б таку необхідну для життя справу, як уміння кататися на велосипеді. Хіба в школі цього навчають? Чи, може, там тренуються пускати “жабки”, кидаючи камінці у воду? Ні. Про уроки, на яких би розповідали, як ліпити пиріжки з грязюки і навіть, найпростіше, будувати міста з мокрого піску, Сергійко теж жодного разу не чув. А без цих умінь сучасній дитині й кроку не ступити! Сергійко їх добре засвоїв. Так добре, що мама лише руки до неба зводила й час від часу казала: “Сергійку, коли ти вже до школи підеш? Може, там тебе розуму навчать!?”

— Нема чого мені у школі робити... — бурчав Сергійко й мерщій біг на вулицю.

І хоч як йому мама пояснювала, що знання — це сила, але Сергійко своєї — не підуд, та й годі. Про яку силу мама говорить? Справжня сила — це коли 10-кі-лограмову гирю однією рукою піднімають, мов пір’їнку! А ті закарлючки, що їх називають літерами та цифрами — просто дурниця!

Але мама не відставала: день у день нагадувала синові, що уже час до школи записатися. Он уже півліта пробайдикували! Та й Сергійкові пальця в рот не клади. Він завжди знаходив якусь відмовку. То скаржився, що погано почувається, то з друзями домовився на спортивному майданчику погратися. Ви ж знаєте, якщо

чогось дуже не хочеться, то причина завжди знайдеться.

Хтозна, як би склалася подальша хлопчикова доля, але одного разу трапилася з ним дивовижна пригода.

Якось гуляв Сергійко у дворі та під бузковим кущем знайшов потерту коробку сірників.

— Дивні якісь, — сказав хлопець, роздивляючись великі сріблясті шапочки сірників. — Раніше я таких не бачив. Запалю одного, поки ніхто не надійшов.

Він добре пам'ятав мамині настанови, що бавитися з сірниками не можна. “Але то зі звичайними сірниками, — подумав Сергійко. — А ці якісь чудернацькі!” І почав терти сірником об коробку. Бо вмовити себе зробити те, що хочеться, навіть легше, ніж здихатися неприємної справи.

— Ш-ш-ш, — зашипів сірник.

“Зараз як спалахне!” — зрадів Сергійко. Він полюбляв феєрверки й сподівався, що йому до рук потрапив один із них. Хоча мама й попереджала, що такі забавки до добра не доводять, але хіба проти такої спокуси можна встояти?

Яким же було здивування хлопчика, коли полум'я так і не з'явилося!.. Замість нього просто навпроти обличчя хлопчика утворилася велика сиза хмара.

— Тю, — тільки й устиг вимовити Сергійко. — Вони навіть горіти не хочуть... Аж раптом з жахом помітив, що у хмарі стали вирізнятися спочатку ніс, потім очі, рот та вуха.

— А-а! — закричав хлопчик, відкидаючи злощасні сірники якомога далі.

Він заплющив очі. Мабуть, накоїв лиха. Недарма ж мама застерігала його щодо сірників. Не послухав! І ось тепер маєш!

Тим часом хмара розтулила рота і сказала:

— Слухаю тебе, мій повелителю. Чого бажаєш?

Сергійко від здивування аж очі розплющив.

— Ти хто? — спитав.

— Я — сірниковий джин. Ти викликав мене, і відтепер я виконуватиму всі твої бажання. Наказуй, повелителю!

Сергійко протер очі. Може, йому це ввижається? Але хмара не зникла.

Вона продовжувала усміхатися, віддано дивлячись хлопчикові в очі.

— Наказуй, повелителю! — повторила вона.

Ось тоді Сергійко й зрозумів, що трапилося щось надзвичайне. Він не тямив себе від радощів. Оце пощастило! Справжній джин! Як у казці... “Хлопці у дворі не повірять!” — подумав Сергійко. Хоча ще варто перевірити, що воно за джин такий! Може, він нічого не вміє робити, а тільки вихваляється!?

Сергійко почухав потилицю: що б таке загадати для початку? І раптом згадав: школа!

— Зроби так, щоб мені не треба було ходити до школи! — вигукнув він.

— Слухаюся, мій повелителю, — хитро всміхнувся джин.

Тієї ж миті довкола Сергійка все почало збільшуватись: будинки, дерева, квіти... За хвилину хлопчик опинився серед таких непролазних хащів, що аж злякався. Невже джин відправив його у тропічний ліс? Він десь чув, що там є такі місця, де немає шкіл, а люди живуть у хижках посеред лісу. Але ж там немає ні роликів, ні велосипедів, ні футболу!

Сергійко хотів закричати джину: “Що ти накоїв?”, але раптом побачив величезну мурашу, що сунула просто на нього. Він хотів було втекти, та натомість вчепився в комаху, яку несла мураха, і побіг слідом за нею.

— Що я роблю? — здивувався хлопчик. — Я зовсім не хочу бігти за цією мурахою, але руки й ноги мене не слухаються.

Він ненароком глянув на свої долоні й заляк від несподіванки. Це були не руки, а мурашині лапи! Джин перетворив його на звичайну робочу мурашу!

— Але ж це зовсім не те, чого я хотів! — мало не плакав хлопчик. — Дурний джин!

Але що зроблено, те зроблено. Цілісінький день Сергійкові довелося тягати вантажі — то стебла трави, то залишки їжі. Мимохідь він бачив, як інші мурахи охороняли мурашник, будували нові ходи, доглядали малечу. Робили вони все вміло та вправно, хоча ніде не навчалися. І Сергійко теж. Але чомусь це його зовсім не тішило.

— Невже отак все життя і пробігаю? — засумував хлопчик. — А я мріяв стати лікарем. Веритинаром... Ну, тим, що лікує тварин. А став мурахою... — І він гірко заплакав.

Сльози покотилися з його очей великими горошинами.

— Ти хто? — раптом запитала в нього інша мураха.

Сергійко ще раніше помітив, що вона вже деякий час за ним спостерігала.

— Я — Сергій. А ти?

— Мене звати Владик. Це сірниковий джин мене на мураху перетворив.
А нещодавно я був звичайним хлопчиком.

— Отакої! — зрадів Сергійко. — Невже ти теж вчитися не хотів?

Владик кивнув:

— Від самісінького ранку з мурахами бігаю. Ох і втомився!

— Це все клятий джин! — посварився на когось Сергійко. — Він у всьому винен!

— Я на джина не ображаюся, — сказав Владик. — Правду кажуть, що поки сам не побачиш — не повіриш. Я думав, що в житті можна обійтися без навчання, а тепер бачу — ні! Добре навчатимешся — і зможеш стати ким завгодно. Хоч космонавтом! А інакше бігатимеш по світу звичайною мурахою. Вони ж від народження вміють харчі здобувати, мурашники будувати. Але ж для людини цього замало!

— Твоя правда, — почухав потилицю Сергійко. — Давай пошукаємо коробку з сірниками. Може, вдасться знову джина викликати.

— Давай, — погодився Владик.

Почали нишпорити у траві. Хоча трава для них тепер була, як ліс. На щастя, коробка лежала неподалік. Але вона була такою здоровезною, що хлопці не знали, з якого боку до неї взятися.

Сергійко виліз на неї й огледів з усіх боків. Ура! Під час падіння коробка трохи привідкрилася. Онде видніються сріблясті голівки сірників. Але як їх дістати?

— Будемо штовхати, поки середина не висунеться, — рішуче сказав Сергійко.

Владик мовчки кивнув. Хлопці взялися до діла. Вони впиралися усіма лапами й штовхали коробку з усієї сили. Середина висунулась на кілька міліметрів.

— Як важко бути мурахою! — стогнали хлопці, але справи не полишали.

Щілина ширшала й ширшала, аж поки не стала такою, що крізь неї можна було витягнути сірника. І хоча Владик і Сергійко колись чули, що мураха може піднімати вантаж значно більший за вагу власного тіла, проте тоді йшлося про якогось іншого мураху, а зараз — про них особисто. Комусь би розповісти, скільки їм довелося поморочитися біля одного-єдиного сірника, не повірили б.

— Ох, втомився, — утер піт Владик. — Це ж треба, ми удвох упріли біля однісінького сірника.

— А його ж іще запалити треба, — замислився Сергійко.

Для мурах то була справа нелегка. Думали вони думали, як їм бути, і нарешті

придумали.

— Уявімо собі, — сказав Владик, — що ми на лицарському турнірі. Сірник — наш спис, а коробка — супротивник. Добре розженемося... чирк... А тоді лише бажання загадуй!

Знову хлопці взялися до діла. Схопили сірника і щодуху помчали до коробки. Тільки вітер засвистів у їхніх вухах. Здивовані комахи розлітались геть, звільняючи хлопцям-мурахам дорогу.

З криком “Уперед!” вони клусом помчали до коробки й зупинилися лише тоді, коли сірник увіткнувся у стебло трави. З розгону Владик перелетів через Сергійка й, мабуть, опинився б казна-де, проте встиг міцно вчепитися в сірника.

— Промазали! — сердито сплюнув Сергійко.

Він зачекав, поки Владик підведеться. Хлопці знову вхопилися за сірник. Треба було починати все спочатку, але бігти вже у зворотному напрямку.

— Уперед! Назад! — Сірникова коробка вабила їх до себе, як журавлів небо...

Хлопці не могли пригадати, скільки разів бігали туди-сюди, і коли вже зовсім втратили надію, раптом почули добре знайоме:

— Чирк... Ш-ш-ш...

Знесилені друзі попадали на землю.

— Що накажеш, повелителю? — почулося десь згори. — Ой, вибачте, я не помітив, що вас двоє...

— Ура! Вийшло! — закричали вони разом. — Джине, зроби нас знову людьми.

— Слухаюся, повелителі!

Тієї ж миті все навколо почало зменшуватися. За хвилину хлопці стояли на стежці біля будинку.

— То ти той Владик, що позавчора засунув мені жабеня в кишеню? — спитав Сергійко, ховаючи коробку з сірниками.

— Так. А ти той Сергій, що минулого тижня забив гол у власні ворота?

— Атож.

— Будемо дружити, — Владик простягнув Сергійкові руку.

— Згода, — відповів Сергійко. — Ходімо завтра разом до школи записуватись.

— Я не проти, — відповів Владик.

І хлопці побігли додому. Кожен з них просто з порога випалив:

— Мамо, я хочу вчитися! Відведи мене до школи!

Мами, звичайно, трохи здивувались, але дуже зраділи таким змінам. “Дорослішають діти, розумнішають”, — подумали вони. І це була щира правда, хоча ні Владик, ні Сергійко жодним словом не обмовились про свою пригоду. Бо вони нарешті зрозуміли, що без навчання можна бути лише мурахою або іншою кузькою. А хто собі такого побажає?

Як приборкати вчительку

Літо минуло швидко. Сергійко не міг діждатися, коли нарешті настане перше вересня і вони з Владиком підуть до школи. Хлопці вирішили: якщо вже без навчання не обійтися, то нехай воно розпочнеться якомога швидше.

І от нарешті настало перше вересня. Свято Першого дзвінка не вразило хлопчачої уяви. Від великої кількості квітів, святково вбраних батьків і вчителів у Владика з Сергійком мерехтіло в очах, а у вухах ще довго дзвеніло. Та хіба вони до школи святкувати прийшли? Хлопці ледь діждалися, коли вчителі поведуть дітей до дверей школи.

Щойно учні попрямували до класів, Сергійко прошепотів на вухо Владикові:

— Головне — сісти за першу парту. Тоді ніхто не заважатиме нам вчитися. Знання самі котитимуться просто нам у руки.

Розштовхуючи однокласників, хлопці шодуху помчали до входу. Дорогою вони налетіли на Оленку. Та так, що дівчинка мало не впала.

— А чого вона стоїть, роззявивши рота? Під ногами плутається... Їй до школи йти лише наступного року! — невдоволено пробурчав Сергійко.

